

Huvudman

KARLSKRONA KOMMUN
karlskrona.kommun@karlskrona.se

Beslut

Datum 2025-06-24

Dnr SI 2024:4625

Sida 1 (15)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Fridlevstadskolan 3–6 i Karlskrona kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 21 oktober 2024.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlskrona kommun att senast **måndag den 27 oktober 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid, plan mot kränkande behandling, ordningsregler samt beslut om betyg och betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Karlskrona kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

KARLSKRONA KOMMUN ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att alla elever erbjuds att frivilligt delta i undervisningen i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska redovisa dokumentation och scheman om den extra studietid som skolan anordnar. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (10 kap. 5 a § skollagen).

Plan mot kränkande behandling

1. Se till att planen mot kränkande behandling innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i

efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. En plan mot kränkande behandling samt en redogörelse för hur eleverna medverkat i arbetet med planen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Ordningsregler

1. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 27 oktober 2025 följer upp hur ordningsreglerna följs och analyserar orsakerna till uppföljningens resultat. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för hur uppföljningen har gått till, resultatet av analysen samt en beskrivning av genomförda åtgärder (5 kap. 5 § skollagen).

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det ovensagda gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga (3 kap. 16 § skollagen, 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen).
2. Se till att beslut om betyg dokumenteras på föreskrivet sätt i en betygskatalog. Det innebär bland annat att betygskatalogen ska innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. Huvudmannen ska i samband med redovisning av vidtagna åtgärder inkomma med betygskatalog upprättad vårterminen 2025 samt en lärarförteckning över betygssättande lärare där undervisningsämne, legitimation och behörighet framgår (6 kap. 10 och 23 §§ skolförordningen, 8 § Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 3 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Karlskrona kommun avseende brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser extra anpassningar.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:4625) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2024 genomfört en tillsyn av Fridlevstadskolan 3–6 i Karlskrona kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, extra studietid, frånvaroutredningar, extra anpassningar, särskilt stöd, anmälan om kränkande behandling, plan mot kränkande behandling, arbetet för att skapa studiero, ordningsregler samt beslut om betyg och betygskatalog.

Skolinspektionen har den 21 oktober 2024 beslutat att förelägga Karlskrona kommun senast den 18 april 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare, extra studietid, extra anpassningar, plan mot kränkande behandling samt beslut om betyg och betygskatalog. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Karlskrona kommun en anmärkning rörande ordningsregler.

Karlskrona kommun har den 18 april 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Karlskrona kommun har efter begäran från Skolinspektionen inkommit med komplettering den 5 respektive den 9 juni 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Karlskrona kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 oktober 2024 att det fanns brister gällande extra studietid. Utredningen visade att den extra studietiden inte gavs i tillräcklig omfattning samt att den inte heller var frivillig för eleverna att delta i.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Klassscheman är nu ändrade så att all extra studietid ligger efter ordinarie skoltid och är frivillig för elever att delta i. Vidare framgår att eleverna i årskurs 6 erbjuds 40 minuter extra studietid per vecka och att eleverna i årskurs 4 och 5 erbjuds 100 minuter extra studietid per vecka. Av redovisningen framgår att arbetet med nästa läsårs scheman har påbörjats och att två timmars extra studietid kommer finnas med på dessa scheman.

Rättslig reglering

Enligt 10 kap. 5a § skollagen ska eleverna i årskurs 4–9 erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister gällande att erbjuda eleverna att frivilligt delta i extra studietid. Utredningen visar att

inga elever erbjuds extra studietid två timmar i veckan. Det saknas 80 minuter per vecka för eleverna i årskurs 6 samt 20 minuter i veckan för eleverna i årskurs 4 och 5.

Skolinspektionen konstaterar därför att bristen avseende extra studietid kvarstår och bedömer därmed att huvudmannen inte har följt föreläggandet i denna del. Att huvudmannen inför nästa läsår planerar för två timmars extra studietid föranleder ingen annan bedömning.

Plan mot kränkande behandling

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 oktober 2024 att skolenheten inte levde upp till författningarnas krav avseende plan mot kränkande behandling då det saknades en plan mot kränkande behandling för läsåret 2024/2025.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Det finns nu en plan mot kränkande behandling på skolenheten. Planen är framtagen av rektorn och lärarna kommer att arbeta med den framöver, både i slutet av vårterminen 2025 och i uppstarten av höstterminen 2025. Vidare framgår att planen inte har upprättats under medverkan av eleverna, men att elevrådet/trygghetsrådet kommer att se över och följa upp arbetet med planen innan terminsavslutningen 2025 samt att nästa års plan kommer diskuteras med alla klasser i samband med skolstarten. Huvudmannen har i sin redovisning bifogat dokumentet *Plan mot kränkande behandling*. I skolans plan mot kränkande behandling finns en lista över åtgärder som planeras att genomföras under läsåret 2024/2025.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att föreläggandet inte har följts avseende skolans plan mot kränkande behandling. Det framgår visserligen att det på skolenheten nu har upprättats en plan mot kränkande behandling och att denna plan innehåller en redogörelse för planerade åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Vidare framgår av redovisningen att elevrådet/trygghetsrådet kommer att involveras i arbetet med att se över och följa upp planen och att den kommer att diskuteras med alla klasser i samband med skolstarten. Dock visar Skolinspektionens utredning att eleverna ej medverkat vid upprättandet av planen mot kränkande behandling. Utredningen visar vidare att det saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna i föregående års plan genomförts. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att det fortfarande är en brist avseende skolans arbete med planen mot kränkande behandling.

Ordningsregler

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 oktober 2024 att det fanns brister gällande skolans arbete med ordningsregler. Av utredningen framgick att ordningsreglerna och hur de hade följts, inte hade följts upp och orsakerna till resultaten hade därför inte heller kunnat analyseras. Ordningsreglerna hade heller inte utarbetats, följts upp eller reviderats under medverkan av eleverna.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Rektorn har uppdaterat och fastställt dokumenten *ordningsregler* och *förväntansdokument* inför terminsstart, och diskuterade dessa tillsammans med personalen inför läsårsstart 2024/2025. Vidare anger huvudmannen i sin redovisning att skolan inte har en fungerande rutin gällande uppdatering av ordningsreglerna avseende att diskutera och inhämta elevernas synpunkter, omarbета ordningsreglerna och sedan fastställa ordningsreglerna i samverkan med eleverna.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det på skolenheten ska finnas ordningsregler som rektorn beslutat om. Ordningsreglerna och hur de följs, ska regelbundet följas upp. Orsaken till uppföljningens resultat ska

analyseras. Vidare framgår att ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och omarbetas vid behov under medverkan av eleverna.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte vidtagit de åtgärder som är nödvändiga för att avhjälpa bristen gällande arbetet med skolans ordningsregler. Utredningen visar att skolan inte regelbundet följt upp hur ordningsreglerna följs och därmed inte kunnat analysera orsakerna till resultaten. Ordningsreglerna har inte heller utarbetats, följts upp eller reviderats under medverkan av eleverna.

Beslut om betyg och betygs katalog

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 oktober 2024 att det fanns brister gällande beslut om betyg och dokumentation av betyg i betygs katalogen. Det framgick att varje betyg inte hade en signatur och att det förelåg en risk för att elevernas betyg kunde bytas ut eller ändras då lärares signaturer och elevers betyg inte fanns på samma sida i betygs katalogen. Vidare framgick att rektorn tillsammans med lärare hade beslutat om betyg i de fall där betygssättande lärare var olegitimerad samt att det var otydligt vem som beslutat om betyg tillsammans med olegitimerad lärare eftersom namnförtydligande och datering saknades.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Huvudmannen har en ny mall för betygs katalog som togs i bruk med start höstterminen 2024. I de nya betygs katalogerna finns utrymme för betygssättande lärare att datera och signera varje enskilt betyg med förkortad signatur intill varje enskilt betyg, samt med fullständig signatur längst ner på sidan. Vidare framgår att betyg beslutade av lärare som inte har lärarlegitimation ska signeras antingen av både undervisande lärare och annan behörig legitimerad lärare på skolan eller av undervisande lärare och rektorn. Huvudmannen har i sin redovisning inkommit med betygs katalog från höstterminen 2024. Av betygs katalogen framgår att uppgiften om betyg är daterad och signerad med förkortade signaturer vid varje enskilt betyg. I betygs katalogerna, längst ner på samma sida som betygen, anges "lärare", namnunderskrift samt namnförtydligande. I betygs katalogen för ämnena biologi, engelska, fysik, geografi, kemi, matematik, samhällskunskap, svenska och teknik finns under lärarens namnunderskrift ytterligare en signatur och en förkortning, utan namnförtydligande. I kompletterande uppgifter från huvudmannen uppger huvudmannen att det är skolans

rektor som signerat betygskatalogen under lärarens namnteckning. Även i betygskatalogen för ämnet bild finns under lärarens namnunderskrift ytterligare en namnunderskrift och en förkortning utan namnförtydligande. Vidare har sidan för ämnet slöjd signerats av tre personer som anges som lärare, varav två av dessa även har signerat på raden för varje enskild elevs betyg och den tredje enbart signerat längst ner på sidan av betygskatalogen.

Av betygskataloger, en förteckning över betygssättande personal samt kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår för ämnena biologi, engelska, fysik, geografi, kemi, matematik, samhällskunskap, svenska och teknik att betygen är signerade av en olegitimerad lärare och av rektorn. Huvudmannen uppger att rektorn tillsammans med olegitimerad lärare har signerat betygskatalogerna i dessa ämnen i egenskap av rektor. Huvudmannen uppger vidare att det finns legitimerad lärare i ämnena svenska och matematik på skolenheten som skulle kunna signera betyg i dessa ämnen tillsammans med den olegitimerade läraren. Vidare framgår att en olegitimerad lärare och rektor signerat betygskatalogen i ämnet musik. Huvudmannen uppger att rektorn tillsammans med olegitimerad lärare har signerat betygskatalogen i egenskap av rektor och gjort så eftersom det saknas legitimerad lärare med behörighet i ämnet musik för årskurs 4–6 på skolan. Av förteckningen över betygssättande personal framgår att det finns två lärare i ämnet idrott och hälsa i årskurs 6, varav en lärare är legitimerad och behörig att undervisa i ämnet och den andre saknar lärarbehörighet. Det framgår av betygskatalogen för ämnet idrott och hälsa att båda lärarna har signerat betygskatalogen.

Av komplettering från huvudmannen den 9 juni 2025 framgår att de personer som signerat betygskatalogen har beslutat om betygen i respektive ämne.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

I 6 kap. 3–6 och 10 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg, att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog samt att rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). Betygskatalogen ska innehålla identifieringsuppgifter, bland annat namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg (8 §).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att föreläggandet inte har följts avseende att det är undervisande lärare som ska besluta om betyg. Av utredningen framgår att rektorn beslutat om betyg och signerat betygskatalogen för årskurs 6 i ämnena biologi, engelska, fysik, geografi, kemi, matematik, musik, samhällskunskap, svenska och teknik tillsammans med olegitimerade lärare. Att rektorn beslutar om betyg och att hen signerar betygen är en brist då rektorn inte bedrivit undervisningen i de berörda ämnena utan skrivit under i egenskap av rektor. Eftersom de undervisande lärarna saknar legitimation borde betygskatalogen i dessa fall signeras av den undervisande läraren och en legitimerad lärare. Av utredningen framgår vidare att en legitimerad och behörig lärare som undervisat i idrott och hälsa har beslutat om betyg tillsammans med en olegitimerad och obehörig lärare. Då den som bedriver undervisning är legitimerad och behörig lärare ska den ensamt besluta om betyg.

Vad gäller bristen att dokumentationen av betyg i betygskatalog var otydlig framkommer av ovan redovisade omständigheter att bristen inte fullt ut är avhjälpt då det inte tydligt framgår vem som beslutat om betyg tillsammans med olegitimerade lärare eftersom namn och titel saknas för denne på sidorna för ämnena bild, biologi, engelska, fysik, geografi, kemi, matematik, musik, samhällskunskap, svenska och teknik.

Eftersom lärarnas signaturer inte längre finns på separata blad föreligger det dock inte någon risk för att bladet med elevernas betyg kan bytas ut eller ändras utan att bladen med betygsättande lärares signaturer ändras. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet följts i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Karlskrona kommuns verksamhet vid Frilevstadsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid, plan mot kränkande behandling, ordningsregler samt beslut om betyg och betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Karlskrona kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande**Undervisning av legitimerade och behöriga lärare****Skolinspektionens tidigare beslut**

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 oktober 2024 att det fanns brister gällande lärarledd undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp då undervisningen i denna grupp bedrevs av en elevassistent. Vidare gjordes bedömningen att huvudmannen inte uppfyllde författningarnas krav gällande att elevernas ska ges undervisningen av legitimerade och behöriga lärare samt att huvudmannen inte gjort ansträngningar för att rekrytera legitimerade och behöriga lärare i de ämnen där detta saknades.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande.

Lärarledd undervisning

Vid vårterminens start ändrades organisationen för skolans särskilda undervisningsgrupp. Skolans specialpedagog/speciallärare har ansvaret och arbetar tillsammans med mentor och elevassistent i aktuell grupp. Tre elever i årskurs 4 har beslut om särskild undervisningsgrupp. Dessa tre elever undervisas av klassresurs, 80 minuter måndag, onsdag och fredag samt 40 minuter tisdag och torsdag, i ämnena matematik och svenska. Klasslärare har tillsammans med specialpedagog tagit fram anpassat material till eleverna, men det är klassresursen som genomför övningarna med eleverna. När eleverna har övrig undervisning i särskild undervisningsgrupp bedrivs denna av skolans speciallärare. Vidare framgår det att inga av eleverna i årskurs 5 som tidigare hade placering i särskild

undervisningsgrupp har beslut om särskild undervisningsgrupp, de har numera all sin undervisning i klass. Det framgår vidare att skolan planerar att avveckla skolans särskilda undervisningsgrupp till höstterminen 2025 och ge eleverna särskilt stöd på annat sätt framöver.

Legitimerade och behöriga lärare

Läraren som undervisar i bild studerar till grundlärare i fritidshem med behörighet i ämnet bild. Läraren som undervisar i textilslöjd har legitimation från förskolan och har påbörjat utbildning till grundlärare i fritidshem med behörighet i ämnet slöjd. Läraren som undervisar i musik har legitimation från förskolan. Läraren som undervisar i idrott och hälsa är fritidsledare och undervisar årskurs 3–5 i idrott och hälsa, och enligt huvudmannen ska hen återgå till tjänst i fritidshemmet nästa läsår. Läraren som undervisar årskurs 6 i idrott och hälsa är grundlärare i fritidshem med behörighet att undervisa i ämnet idrott och hälsa. Huvudmannen anger att den behöriga läraren kommer att undervisa alla klasser i idrott och hälsa nästa läsår.

Vidare framgår att rektorn har försökt ändra titulatur på de två lärare som har titel pedagog till visstidsanställd lärare, obehörig enligt skollagen. Detta gick enligt huvudmannens HR inte att genomföra mitt i den övertalighetsprocess som Karlskrona kommun befinner sig i. Karlskrona kommun är i ett läge där 200 anställda varslats vilket innebär att alla skolors rekryteringsarbete påverkas när kunskapsförvaltningen försöker matcha övertaliga lärare med skolornas rekryteringsbehov. Rektorn har förhandlat ny organisation för nästa läsår och ska annonsera efter tjänster för musik och slöjd. Huvudmannen anger vidare att de lärare som under innevarande läsår haft titel pedagog men som arbetat som lärare kan bli aktuella med tidsbegränsade kontrakt som obehörig lärare inför nästa läsår, om skolan inte lyckas få tag i behöriga lärare.

Rättslig reglering

Läroledad undervisning

Enligt 1 kap. 3 § skollagen avses med undervisning de processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Enligt 2 kap. 13, 15 och 18 §§ skollagen ansvarar lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen, om inte någon av skollagens undantag är tillämpliga.

I förarbeten till skollagen anges att i definitionen av begreppet undervisning ligger att lärandeprocessen sker under ledning av lärare. Med detta menas inte att dessa måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid. Tanken är dock att för att en aktivitet ska klassas som undervisning måste en lärare ha det övergripande ansvaret för det som ska göras (prop. 2009/10:165, s. 633).

Legitimerade och behöriga lärare

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning.

Enligt 2 kap. 18 § skollagen får om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

I förarbetena anges att huvudmannen efter denna tid är skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

I förarbetena anges vidare att med "särskilt skäl med hänsyn till eleverna" avses exempelvis behov av att få bort en utbildad lärare som har missbruksproblem från undervisningen. Det ges också exempel på organisatoriska skäl som hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd (Prop. 2009/10:165, s. 268).

Skolinspektionens bedömning

Lärralledd undervisning

Skolinspektionen bedömer att föreläggandet inte har följts avseende att eleverna ska ges lärralledd undervisning. Det framgår av Skolinspektionens utredning att tre elever i årskurs 4 har undervisning i svenska och matematik i sammanlagt 320 minuter i veckan av en person som inte är anställd som lärare. Visserligen framgår av förarbetena att undervisning kan genomföras utan att läraren måste vara närvarande i undervisningslokalen eller motsvarande all lektionstid, men eftersom en stor del av undervisningen som eleverna i särskild undervisningsgrupp ges i ämnena svenska och matematik genomförs av resursperson gör Skolinspektionen bedömningen att undervisningen i dessa ämnen inte leds av lärare. Att leda och bedriva undervisning omfattar mer än enbart planering och att ta ett övergripande ansvar. Att bedriva undervisning

innebär att läraren genom en strukturerad undervisning ska ge eleverna ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd och att eleverna genom undervisningen också ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Genom undervisningen interagerar läraren med eleverna och undervisning kan således inte endast bestå av att en lärare planerar undervisningen och säger sig ansvara för den, men därefter låter någon annan faktiskt bedriva den. Det framgår dock att skolan planerar att förändra det särskilda stöd eleverna ska ges och att man inför läsåret 2025/2026 kommer att avveckla den särskilda undervisningsgruppen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen därför att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa i denna del. Skolinspektionen förutsätter dock att i de fall en elev bedöms vara i behov av särskilt stöd i form av undervisning i särskild undervisningsgrupp ska undervisningen ges av lärare.

Legitimerade och behöriga lärare

Vidare bedömer Skolinspektionen att föreläggandet inte har följts avseende att eleverna ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Av huvudmannens redovisning framgår att eleverna inte i alla årskurser och ämnen får undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det framgår dock av huvudmannens redovisning att skolan avvaktar då det finns övertaliga legitimerade och behöriga lärare inom huvudmannens organisation vilket innebär att rektorn inte getts möjlighet att söka efter legitimerade och behöriga lärare i samtliga ämnen där skolan saknar det. Vidare framgår att rektorn inför kommande läsår planerar en omfördelning av tjänster vilket enligt rektorn kommer att leda till att undervisningen kommer att ledas av legitimerade och behöriga lärare. Mot bakgrund av uppgifterna om att rektorn på grund av en övertalighet i huvudmannens organisation förhindrats att annonsera efter legitimerade och behöriga lärare bedömer Skolinspektionen dock att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Karlskrona kommuns verksamhet vid Fridlevstadskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömnings görs mot bakgrund av att huvudmannen i sin redovisning anger att skolan planerar att avveckla den särskilda undervisningsgruppen inför läsåret 2025/2026. Bedömningen görs även

mot bakgrund av att rektorn på grund av en övertalighet i huvudmannens organisation inte getts möjlighet att annonsera efter legitimerade och behöriga lärare. Huvudmannen har i sin redovisning uppgett att skolan inför läsåret 2025/2026 genom en omfördelning av tjänster kommer att ha legitimerade och behöriga lärare.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i beslut den 21 oktober 2024 att det fanns brister gällande extra anpassningar. Utredningen visade att lärarna ej kunde ge extra anpassningar till alla elever som var i behov av det, bland annat på grund av stort elevantal i klasserna och avsaknad av mindre grupprum i närheten till klassrummen.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår i huvudsak följande. Personalen har arbetat med en fördjupad förståelse kring begreppen *ledning och stimulans* samt *extra anpassningar* för att förstå skillnaden mellan de olika begreppen. Därefter har lärarna fått identifiera vilka elever som är i behov av extra anpassningar samt följt upp de extra anpassningar under perioden den 7 januari till den 10 april 2025. Enligt redovisningen har den djupare förståelsen kring de olika begreppen gjort att lärarna inte identifierat lika många elever som är i behov av extra anpassningar. Huvudmannen anger i sin redovisning att de extra anpassningarna diskuteras på klasskonferenserna inför elevernas utvecklingssamtal och att de elever som av lärare identifierats vara i behov av extra anpassningar nu ges sådant stöd. Huvudmannen anger vidare att de kommer att fortsätta arbeta med extra anpassningar på kommande studiedagar och att de utvärderar arbetet löpande inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Skolinspektionens bedömning

Vad gäller bristen att elever som av lärare har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen framkommer av ovan redovisade omständigheter inte annat än att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionen bedömer därför att föreläggandet följts i denna del och bristen inom området är avhjälpt. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hilda Sjöberg

Beslutsfattare
Signerat av: Hilda Sjöberg

X Elsa Widerberg

Föredragande
Signerat av: Elsa Widerberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Maria Lundin medverkat.